

METROUL, ULTIMA STAȚIE

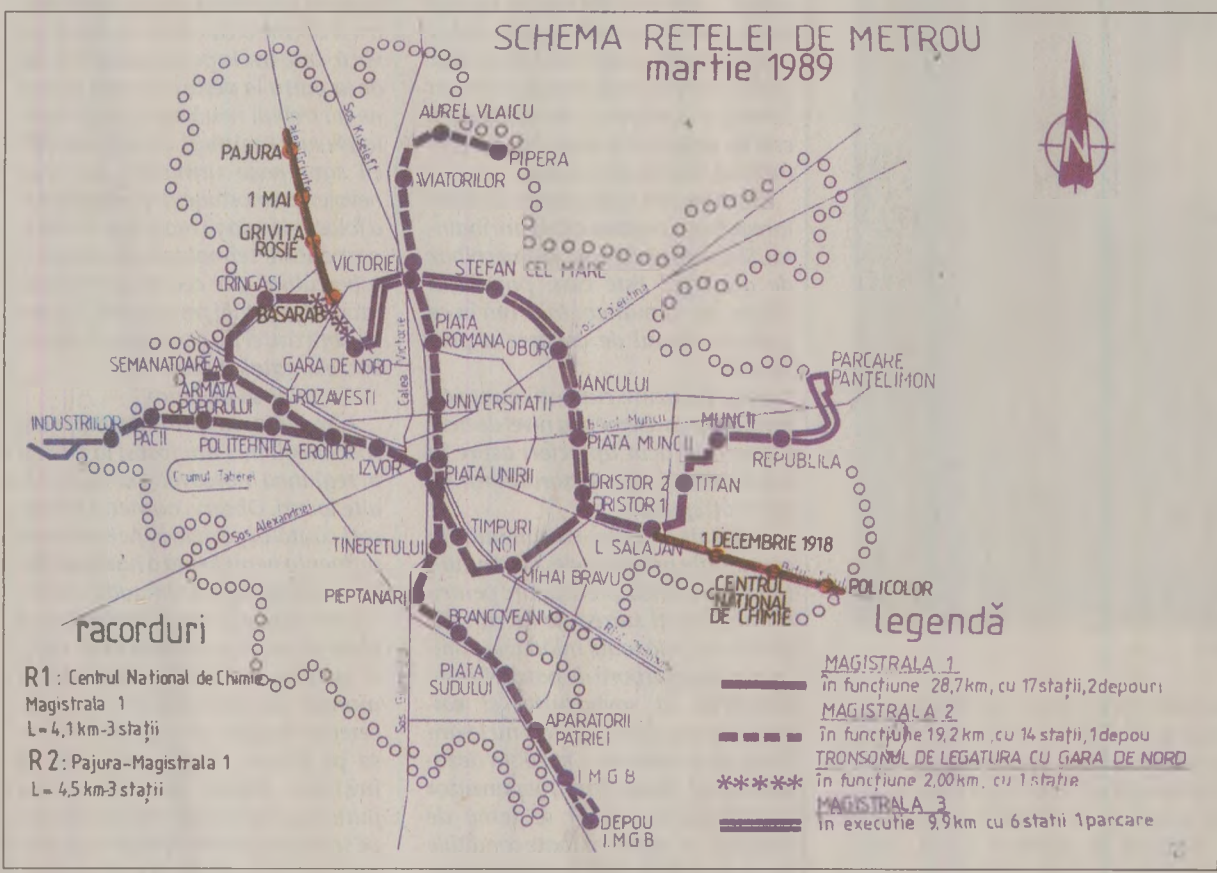
Stenograma ședinței Comitetului Politic Executiv al CC al PCR din ziua de 31 martie 1989.

Raport privind punerea în funcțiune a magistralei a treia și propuneri de dezvoltare în continuare a metroului.

Tov. Nicolae Ceaușescu:
În august urmează să se dea în funcțiune și linia care se construiește acum. Întreprinderea de construcții spune că nu mai are de lucru, că deja au scos o serie de scuturi și le țin deja pe câmp ca nu au de lucru. Le-am spus că trebuie să înceapă să caute să mergem în străinătate deja, că au căpătat experiență și lucrează bine. Discutam anterior să prelungim traseul până aproape de comuna Dudaș, la Policolor.

Tov. Elena Ceaușescu:
Până aproape de Brănești.

Tov. Nicolae Ceaușescu:
Până aproape de Dudești și dincoace îl facem pe Grivița până în Bucureștii Noi. Câte stații facem, acest lucru o să-l discutăm, nu stabilim aici. Trebuie să se țină seama de distanțele pe care le-am stabilit. Să se facă proiectul în perspectivă, să vă gândiți că eventual va trebui să mergem pe Colentina până sus la comuna Voluntari și pe Rahova prin Piața Unirii, Piața Coșbuc, până sus, dar acestea să le mai studiem. Acum să începă să pregătească proiectul, ca să și începă! Ei propun aici finele lui 1991. Să fie la 23 august, cu

În arhiva Căminării CC al PCR, în martie 1989, acesta era metroul din București

4 luni mai devreme, gata, tot în august 1991. Dar acestea o să le mai discutăm concret.
Dacă sunteți de acord?
(Toți tovarășii sunt de acord.)

Mașina și metroul

Martie, 1989, ultimele planuri, ultimele pregătiri. Câteva luni mai târziu, magistralele pe care le voia

funcționabile în 1991 erau umplute cu apă și lăsate în așteptare.

(Continuare în pag. a III-a)

SEXUL ÎN SOCIALISM

„Am făcut la prăjituri de-am înnebunit“

„Aaaa, păi eu aveam trompele înfundate și nu puteam să fac copii. Mai mult decât atât: soțul meu, care era șofer pe tir, era mereu plecat. Așa că atunci când venea să mă duc la delegații, na, ce să zic, venea, «facea prăjituri» cu mine, c-așa ne ziceam noi (a murit, săracul) și nu ieșea nimic din cuptor. Ca să zic așa, dacă nețelegi ce vreau să zic”. „Înțeleg, înțeleg”. „Și cam asta, dragă, și tot băgam făină, tot băgam mălai în prăjitură aia și nimic, da' nimic, mai puneam și o tonă de praf de copt, că trebuia să iasă o ditamai prăjitura din ingredientele alea, da', ce să zic, nu ieșea nimic. Și odată am vorbit eu cu o prietenă, că eram casnică și aveam mult timp liber, vorbeam, zic, o dată cu o prietenă și-mi zicea că de ce nu rămân și eu însărcinată, că, uite, ea are trei copii, eram tânără, nu pot să spun că eram foarte urâtă, eram chiar drăguță, dacă-ți arăt niște poze cu mine mori, nu alta, bărbată-miu mă iubea, era mort după mine, în fine, nu mai zic de asta, dragă, și nu-ți zic că mă duc la doctor, acolo, la Universitar, la Municipal sau cum îi zice, și-mi zice așa, drăguță, că cică am trompele-nfundate! E, zi și tu, na! Și mi le desfundă el...”. „Cum vi le-a desfundat?” „Păi cu pompa, cum să mi le desfundă?” „Haideti, doamnă, fiți serioasă.”

„Ei, mai glumesc și eu, că dacă n-aș glumi așa înnebuni, păi mi-a dat niște pastile, să știți, și mi-a zis că, dacă nu merge așa, o să intervină el nu-știu-cum, că n-a mai fost nevoie, a venit bărbată-miu, «am

făcut prăjituri”, și nu-ți spun ce prăjiturică am scos din cuptor, un băiat. Îl am și acum, dacă-ți vine să crezi. E de vârsta lu' mata. Și pe urmă am făcut la prăjituri de-a trebuit să mă dau și pe la alții, că erau prea multe și ne creștea coles-terolul, îți dai seama. Mă, da' așa ce mi-a desfundat doctorul ăla trompele, că, nu, serios, mai voiam și io o pauză. Am făcut nu-ți spun câte avorturi și pe urmă am mai făcut o fată și pe urmă n-am mai făcut nimic, c-am îmbătrânit și mi s-a acrit de prăjituri. Gata cu prăjiturile. Fata mea are douăzeci și cinci de ani”. „Să vă trăiască.” „Da, tu te cauți singură prin parc? Ce-ți trebuie role la vârsta lu' matală?” „Vârsta lu' matală...”. „Și deci cum era tu când făceai prăjituri?” „Păi, ce, de-aia făceai prăjituri?” „Păi, ce, de-aia făceai prăjituri?” „Păi, ce, de-aia făceai prăjituri?” „Păi, ce, de-aia făceai prăjituri?” „Păi, ce, de-aia făceai prăjituri?”

„Ei, mai faci un copil, mai sperii c-o să ai o mână de ajutor, că n-o să fie chiar așa, îl faci, îl arunci în lume și gata. Nu? Zic și eu. Mă gândesc ca omul. Da' să știți că pe vremea aia, când eram și io mai

tinerică, chestia asta cu «făcutul prăjiturilor» era nasoală, eu n-am trăit așa nasol, ce să zic, c-am avut o soră în Germania și ne ajuta, da' de alții zic, nu era deloc. Păi femeile munceau tot la cot cu bărbatii, că, na, așa au vrut, egalitate. Au vrut egalitate! Na egalitate! Să le iasă pe nas egalitate! Că după ce dădeau din ele la serviciu, tractoriste, bobinotoare, d-alea grele, nu secretare, de făceau cafelele toată ziua și stăteau la kenturi pe la colțuri, io zic de asta, care munciau și câte douăsprezece ore pe zi, că le zicea tovarășu' să depășească recordul, să spargă alea, să cutare, să nu-știi-ce, alea după o jumă' de zi de muncă d-ăia, du-te acasă, stai la coadă, ia-ți rația de ulei, ia-ți rația de zahăr, ia niște pâine, du-te acasă, încropește ceva de mâncare, se face târziu, copiii nu și-au făcut temele, că te așteaptă pe tine să le faci cu tine, că parcă tu ești Mafalda să le știți pe toate, și dă-i, și muncește de te iau

(Continuare în pag. a III-a)

„Mititica“ din Gherla, la turația maximă a producției socialiste

Penitenciarul din Gherla anilor '80 a fost o sursă de venit pentru stat. Foștii angajați ai închisorii povestesc după 20 de ani cum trăiau și munceau deținuții care își ispășeau pedepsele între zidurile masive ale Gherlei. Ioan Lazăr, fost ofițer în penitenciarul de la Gherla, povestește cum în anii '80 acolo erau trei pavilioane funcționale, unde deținuții erau împărțiți după condamnării.

(Continuare în pag. a IV-a)

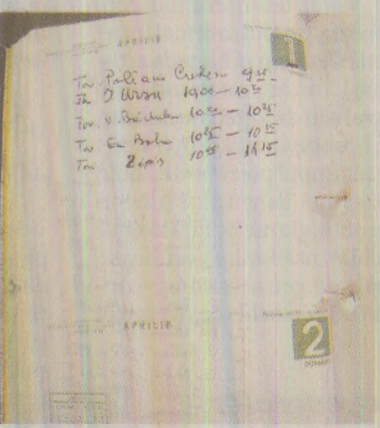
Agenda Elenei Ceaușescu

Sâmbătă scurtă. Pentru români - zi de păcăleală. Dar cu ea, cine-ar fi încercat să glumească?

Primul vizitator la Cabinetul 2 a fost Poliana Cristescu începând cu ora 9:35 (ora încheierii vizitei sale nu mai e menționată). Apoi a intrat alt apropiat, academicianul și omul politic Ion Ursu, mentorul evoluției „științifice” din acel moment a Elenei Ceaușescu.

Pentru 5 minute a fost primit cumnatul Vasile Bărbulescu. Se pare că în ultima vreme cei doi aveau o relație specială. Bolnav, Bărbulescu locuia în București fără soție. Elena Bărbulescu, inspector general peste învățământul din Olț, rămăsese „la glic”. Purtându-i de grijă bolnavului Nicolae Ceaușescu, poate că unsoari teribile „tovarășă” și-a împărțit necazurile acestuia cumnat. Bărbulescu îi arăta prețuire și ocupându-se direct de „bunăstarea” din comuna ei natală.

Blocurile construite pentru specialiștii din agricultura Petreștiului, la cererea și sub supravegherea lui, erau

probabil cele mai frumoase construcții de gen.

Zeci de minute l-a reținut pe Emil Bobu. Ultimul vizitator al Cabinetului 2 a fost un enigmatist „Tov. Zips” (10:45 - 11:15).

Ce a făcut la sfârșitul de săptămână Elena Ceaușescu? De regulă, sâmbăta după-amiază ori duminica își însoțea soțul în vizitarea „obiectivelor” con-

struite în Capitală. Se întâmplă însă și ca Nicolae Ceaușescu să plece la vânătoare. Singurul sport practicat de el în ultimii ani și hobby-ul principal, dacă ar fi să i se aceluiașă un CV după regulile lumii politice actuale. Uneori, când el era plecat la vânătoare, Elena Ceaușescu își vizita cumnata. Adela era soția singurului ei frate, Gheorghe (Gogu) Petrescu. Se împrietenisera din tinerețe. Fuseseră împreună la vorbitor și cu pachetele închisoare și lagăr pentru fratele Elenei. Prin frate și această cumnată, fata lui Nae Petrescu ajunsese „la comunisti”.

Ce făcea Elena Ceaușescu în vizită la Adela Petrescu nu sunt martori să spună „Tovarășă” comanda mașina dar ajunși în fața locuinței din Cotroceni a familiei Petrescu dădea liber soferului și aghiotantului. Liber până la ora de... când voia să se-ntoarcă la reședință. Pe ei trebuia să-i găsească așteptându-o în stradă.
Lovinia BETEA

JURNALE PERSONALE

1 APRILIE

Nu știu de ce, ni se pare incredibilă știrea morții lui N. Steinhardt. S-a sfârșit joia trecută, la Baia Mare, în drum spre București - unii spun: de inimă rea, din pricina barbariei cu care i s-a cenzurat ultima carte, cen-a ajuns încă până la noi. El, în schimb, parcă a rămas aici, așa cum l-am văzut ultima oară, ghemuit pe un taburet și ascultând „Vespro della Beata Vergine” cu lacrimile curgându-i și roii pe obraz. Dacă nu ar fi melodramatic - deci nedem de ei - așa ș-a vrea acum să-l petrec în moarte, reascultându-l pe Monteverdi. Deși tot atât de uluit ca și mine, Virgil trebuie să se așeze imediat la mașina de scris, să-i compună necrologul ca să-l poată înregistra luni. De aici înainte, îi va putea îndeplini și dorința: să difuzeze postum, la „Povestea vorbeii”, jurnalul lui de închisoare, din care avem două versiuni. Prima îi fusese luată de Securitate la o percheziție. Scrise o două. De-abia când o terminase, securiștii îi aduseră înapoi și primul text. Nu cred că din vreo iluminare, nefirească

JURNALUL ZILEI

S-a anunțat un început de aprilie cu temperaturi ridicate, dar cu ploii și cu intensificări ale vântului. Încă din prima zi a lunii, 130.000 de „oameni ai muncii” au beneficiat de creșteri salariale. Cu echipamente sută la sută românești, după cum era voia „Tovarășului”, s-a realizat al treilea turbogenerator la CET Progresul. La sfârșit de săptămână, spectacolul „Savoy, Savoy” atrăgea

sute de oameni la Teatrul Constantin Tănase.

Creșteri salariale

Nu-i păcăleală. De 1 aprilie, s-a anunțat creșterea salariilor în „unitățile industriale” ce aparțineau Ministerului Petrolului, Ministerului Energiei și Centralei - departament al Geologiei. Urmas să bene-

ficieze de majorarea retribuțiilor tarifare peste 130.000 de „oameni ai muncii”. Se adăugă și ei celor 4.4 milioane de salariați care de la 1 august 1988 primiseră salarii mai mari. „Cifrele vorbesc de la sine”, amintea presa vremii. Exemplu - cazul unui operator la cazane sau la turbine energetice.

(Continuare în pag. a II-a)

Vinovații fără vină fug de munca la uzină

Foarfeca de tăiat aripile tinerilor visători care-ar fi vrut să rămână sub îngrijirea părinților după terminarea liceului s-a materializat în 1970, prin decretul 153. Actul normativ condamna „parazitismul social”, obligând toți cetățenii la încadrarea în câmpul muncii.

Era o adevărată tragedie pentru nefericitii care terminau liceul și nu reușeau să intre la o facultate. N-aveau nici o șansă să stea acasă și să mai învețe un an pentru următorul examen de admitere, deoarece riscau să fie pedepsiți cu închisoare contravențională de la o lună la șase luni sau cu amendă de la 1.000 la 5.000 de lei - sumă foarte mare în condițiile în care salariul mediu pe economie era mai mic de 1.000 de lei. Era la fel de tragic și pentru cei care nu reușeau să treacă de „treapta a doua” - examenul de admitere în clasa a XI-a, nevoiți fie să se transfere la o școală profesională, fie să se angajeze.

Legea nr.10/1972 (Codul Muncii), reglementa, în Partea I, Capitolul II, articolele 17-22, „Drepturile și îndatoririle oamenilor muncii”. Aceste reglementări se aplicau celor care erau încadrați în baza unui contract de muncă. Decretul nr.153/1970 cuprindea prevederi referitoare la sancționarea contravențiilor privind faptele antisociale, prin neprestarea unei munci utile în folosul societății, abaterea fiind considerată faptă antisocială. Pe de altă parte, cu o asemenea legislație, nu puteai să lucrezi „la negru”, fiecare cetățean „cu drept de muncă” fiind obligat să fie încadrat legal în câmpul muncii. La 5 noiembrie 1976, MAN a votat două legi importante în domeniu:

Legea 24 privind recrutarea și repartizarea forței de muncă, ce stipula, la articolul 7, faptul că „persoanele apte de muncă ce au împlinit vârsta de 16 ani și nu urmează o formă de învățământ sau de calificare profesională, ori nu sunt încadrate în muncă, sunt obligate să se înscrie la direcțiile pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale sau la oficiile acestora, în a căror rază teritorială își au domiciliul, și să ceară repartizarea lor în muncă”. Erau exceptați țărani care lucrau în gospodăriile agricole individuale, meșteșugarii cu ateliere proprii și femeile casnice. Refuzul înscrierii la direcțiile de muncă, în vederea angajării, constituia contravenție și se sancționa cu amendă de la 200 la 2.000 de lei.

Cea de-a doua, Legea 25 privind încadrarea într-o muncă utilă a persoanelor apte de muncă, îi condamna la rându-l său pe tinerii „paraziți”: „În RSR munca este o îndatorire de onoare, o obligație a fiecărui cetățean. În societatea noastră, nimeni nu poate trăi fără muncă; sustragerea de la muncă, traiul parazit, realizarea de câștiguri pe alte căi decât prin munca proprie contravin principiilor eticii și echității, sunt incompatibile cu natura și telurile orânduirii socialiste”. Cei care refuzau erau mai întâi puși în discuția unor adunări cetățenești, convocate de comitetele executive sau de birourile executive ale consiliilor populare, apoi, dacă refuzau în continuare, erau obligați prin hotărâre judecătorească să presteze munca timp de un an pe șantier de construcții sau în unități agri-

cole. Cei care nu împliniseră 18 ani erau obligați să presteze în centre de muncă și reeducare.

Cursa formării profesionale era contracronometru și la concurență cu opțiuni deloc îmbucurătoare, precum ocuparea unui post de muncitor - calificat sau necalificat - într-o fabrică, într-o uzină sau pe un șantier insalubru. Pentru cei care reușeau să devină studenți, greul începea după ce terminau facultatea. După 4, 5 sau 6 ani de tocit coatele pe băncile facultăților și de rumegat bibliotecă, urma repartiția obligatorie la „Cuca Măcării” sau „Cucușii din Deal”, de obicei „unde-a-nțărcaț dracu iapa” sau „unde se agață harta-n cui”. Medicii stagiați ajungeau de obicei în sate uitate de lume unde erau nevoiți să se gospodărească din foarte puținul pe care-l câștigau sub formă de salariu, veterinarilor știau de la bun început că-i așteaptă bălegarul de peste munți și vâi, de prin CAP-uri pe care mare greutate le puteau identifica pe harta României.

Profesorii și învățătorii erau și ei pregătiți suflătește din timp pentru contactul cu noi culturi și comunități din zonele rurale. Cei mai avantați rămăneau nefericiții care reușeau să se căsătorească înainte de a termina studiile, mai mult de nevoie decât din dragoste, cele mai bune „partide” fiind furnizate de buletin în orașele mari - cu precădere în București - care le dădeau mari șanse de a-și găsi și un loc de muncă în oraș, alături de soț sau de soție.

(Continuare în pag. a II-a)

CALENDAR

1 aprilie (sâmbătă)
Soarele a răsărit la 6:57, a apus la 19:43
Luna a răsărit la 4:32, a apus la 13:49

Sărbătoare creștină:
Cuviosul Macarie Mărturisitorul (Pomenirea morților)

S-a întâmplat la 1 aprilie 1989

● Președintele RP Chineze, Yang Shangkun, l-a primit la Beijing pe Terenpiliin Gombosuren, ministrul Afacerilor Externe al RP Mongole, aflat în vizită oficială în capitala chineză. Convorbirile s-au referit în principal la relațiile dintre cele două țări - relata agenția China Nouă

● În cadrul unei ceremonii oficiale desfășurate la San Marino, Mauro Fiorini, reprezentant al Partidului Comunist Sanmarinez, și Marino Vanietti, reprezentant al Partidului Democrat Creștin, au depus jurământul în calitate de căpitani regenți ai Republicii San Marino. Conducerea statului era asigurată de câte doi căpitani regenți, care își exercitau mandatul pe o perioadă de șase luni
Romona VINTILĂ

JURNALUL OMULUI SIMPLU

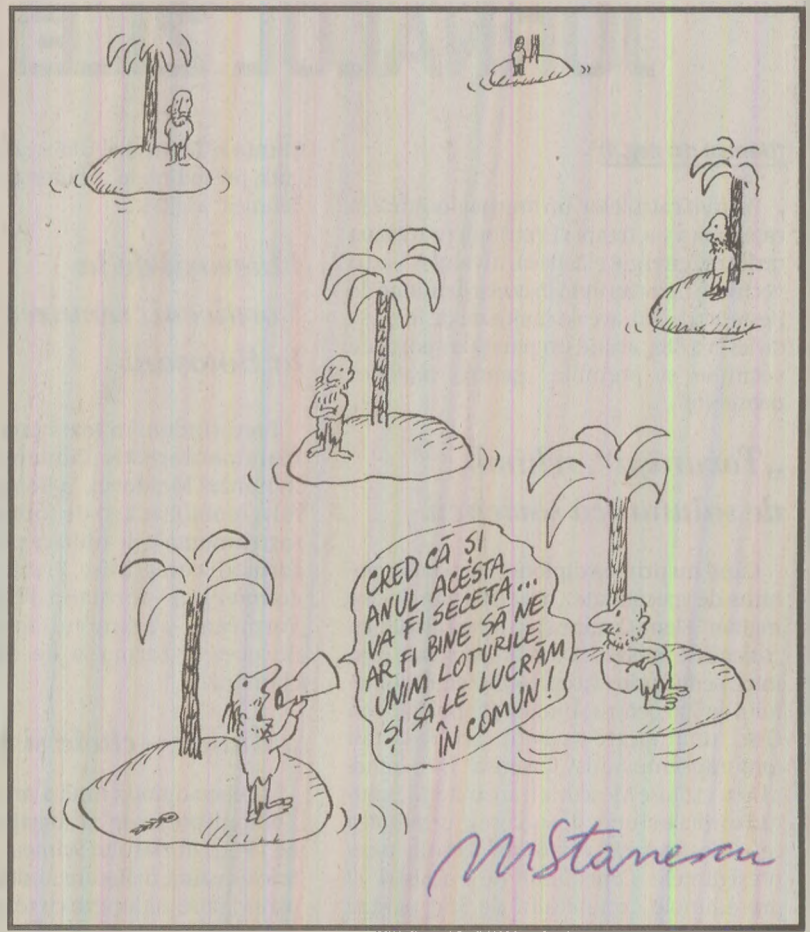
Cu armata, la cules de morcovi

Vali Cristea avea 19 ani în 1989. Încă din septembrie 1988, de-ndata ce a terminat clasa a XII-a la liceul CFR, a trebuit să-și pună uniforma de soldat și arma în spate. Vorba vine, căci de armă aproape că nici nu s-a atins, decât pentru o scurtă perioadă, de câteva săptămâni, mișuna principala a soldaților din acea perioadă nefiind instrucția, ci munca. Cât mai multă și mai spornică. „Armata la mine a ținut 1 an și patru luni. Puteam să am înțelegerea stagiului, dar nu am vrut. Din clasa în care am învățat, doar eu am ales să plec așa de tânăr în armată. Aș fi putut să scap de ea sau să o încep mai târziu, mai cu seamă ca aveam un văr, care lucra la comisarariatul Sectorului 6 București și care m-ar fi ajutat cu siguranță. Pe-atunci însă, nu prea aveam chef să mă angajez, să intru la stăpân, iar armata mi se părea un mod bun de a face să treacă timpul. Am fost un tip debusolat când am auzit că nu pot să fac armata în București. Nu aveai voie să-ți satisfaci stagiul militar în orașul în care locuiai. Așa că, ajutat tot de vărul meu, am ajuns destul de aproape de casă, în Giurgiu. Înainte să plec în armată

am avut grijă să mă duc la noul meu loc de muncă, pe care îl primisem prin repartitie imediat ce am terminat liceul. Pe diploma mea scria electromecanic-locomotivă. Am fost două zile la muncă, pe Grivița, mi-am cunoscut nouă, după care am plecat. Era bine, că șeful de mergie vechimea în muncă.

La unitatea din Giurgiu am ajuns cu trenul. Fratele meu m-a dus la gară. La intrare în unitate, mi s-a arătat un pachet de haine, mi-au luat toate lucrurile personale și gata, erai soldat. Când să mă îmbrac cu ele, am constatat că pantalonii erau prea scurți și extrem de largi, iar bluza foarte strâmtă. M-am dus și i-am spus cadruului militar care îmi dăduse hainele: «N-am ce-ți face, schimbă-le între voi!», mi-a răspuns el, în sicir. Până la urmă, s-a rezolvat. Eram împărțit pe plutoane. Câte 30 de inși. Ne-au cazat în camere mari, cu paturi suprapuse. Noi, «bibanii», adică începătorii, stăteam la parter, veteranii, la etaj. Țin minte că ne făceau tot felul de farse, ca să ne simțim prost. Ba să măsurăm camera cu bețoșoare de chibră, ba să scoatem apa din toaletă cu un ciorap.

(Continuare în pag. a II-a)

(Continuare în pag. a II-a)

VINOVAȚII FĂRĂ VINĂ FUG DE MUNCA LA UZINĂ

Pentru a susține concerte, cântăreții trebuiau să aibă o ținută decentă FOTO: Sorin Lupșa/AGERPRES

(Urmare din pag. 1)

Instituția căsătoriei era printre puținele respectate, fiind producătoare de forță de muncă, deci tinerilor căsătoriți li se acorda privilegiul de a locui cât de cât împreună. Dacă „puneau mâna” și pe „nepotul” sau „nepoata” vreunui lider de partid, șansele de a munci cu mâinile curate creșteau direct proporțional cu funcția protectorului și cu gradul de rudenie.

Din tradiția românească mai făcea parte și „ploconul” – în popor, darul pentru naș – pregătit în diverse etape ale evoluției în câmpul muncii, de la încadrare până la pensie, trecând prin toate schimbările de post. Puținii care reușeau prin forțe proprii, fiind șefi de promoție în facultate, erau automat înghințiți de sistem prin simpla impunere a cursurilor de Socialism Științific sau Practică de specialitate, notele cântărind la fel de mult la medie ca și cele de la specializarea aleasă. După ce deveneau buni cunosători ai marxism-leninismului și campioni la cules de ardei gras, tinerere speranțe ale „Epocei de Aur” mai aveau de trecut peste liderii UTC-ști care primeau din oficiu 50 de sutimi la media finală, urcând în față pe listele de repartiții. Acestea fiind condițiile de

pregătire profesională și de muncă oferite până în decembrie 1989 de statul român, s-a născut obsesia perfecționării în studiu și în muncă.

Teoretic, statul oferea „tot confortul”: un loc de muncă, salariu și cazare. Practic, de obicei locul de muncă era foarte departe de casă, la sute de kilometri distanță, plătit între prost și foarte prost, iar „cazarea” avea ca „bonus” igrasie, șobolani, gândaci din diverse specii și lipsa surselor de căldură în sezonul rece. Cu aceste „condiții oferite de stat”, nimeni nu se putea sustrage „dreptului la muncă” și obligativității muncii, reglementate prin Decretul 153 din 1970 și, mai târziu, prin Legea 10 din 1972 (Codul Muncii). Nesupunerea la muncă forțată, prevăzută prin Decretul nr. 153/1970 atrăgea după sine pedeapsa cu închisoarea, cel care nu era încadrat în câmpul muncii fiind acuzat de „parazitism social, anarhism și comportament deviant”.

Se spune că Decretul 153 s-a „născut” după ce „Tovarășul” a constatat că în România erau prea mulți pletoși îmbrăcați în blugi. Însă, la fel de antisociali și cu un comportament deviant erau considerați și înainte de apariția Decretului tinerii care îndrăzneau să se mbrace cu blugi sau să-și lase părul lung, fiind

„persoane cu o ținută necorespunzătoare”. Aceștia erau imediat „determinați să-și rectifice ținuta” – adică erau trimiși forțat la frizer sau, după caz, li se tăiau și blugii cu foarfeca. Urma un întreg „ritual de purificare” în fața patriei și a partidului față de care greșiseră: cei depistați erau supuși „dezbaterei” în colectivele în care își desfășurau activitatea, se discuta cazul lor, se luau măsuri la nivel local etc. Din aceste acțiuni ale Militei pare că s-a născut și Decretul 153 – după o întâlnire a tovarășului Ceaușescu cu organele – decret care, de altfel, copia fidel legile sovietice în domeniu. Măsura a fost luată pentru eradicarea „manifestărilor de parazitism social, față de acei care vor să trăiască fără muncă sau urmăresc să-și mărească veniturile pe căi necinstite”, „Conducătorul iubit” considerând că Militei și justiția „nu au acționat cu fermitate”. În Decretul 153 pentru stabilirea și sancționarea unor contravenții privind regulile de conviețuire socială, ordinea și liniștea publică, la articolul 1 se condamna în premieră „inițierea sau constituirea unor grupuri de persoane, care prin comportarea lor exprimă o concepție de viață parazită și anarhică, contrară re-

gulilor elementare de bună-cuviință, străină principiilor de conviețuire socialistă, precum și sprijinirea sub orice formă a unor astfel de grupuri sau aderarea la acestea” – de aici se naște o nouă „eră” împotriva constituirii de grupuri, care pleacă de la acest pretext pentru a preveni de fapt orice posibilitate de dizidență sau de complot împotriva sistemului, dar asta este o altă poveste. Parazitismul social astfel definit devenea contravenție și se sancționa cu închisoarea de la o lună la șase luni sau cu amendă de la 1.000 la 5.000 de lei. De ce atâta grijă pentru „paraziții” pletoși și cu blugi de la sfârșitul anilor '60? Pentru că nonconformiștii și cei care nu aveau un loc de muncă puteau eluda sistemul. Toate articolele pe această temă din presa vremii prezentau „parazitul” ca pe un viitor infractor, potențial pericol pentru întreaga societate. Termenul era chiar situat în antinomie cu „om”, „parazitul” devenind automat un „antiom” – deși era doar un om... împotriva sistemului. În 1989, deja situația era alta. Blugii și pletoșii nu mai deranjau autoritățile, chiar și progeniturile cuplului conducător le-mbrățișau, însă legile erau încă în vigoare.

Diana CALOIANU

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Cu armata, la cules de morcovi

(Urmare din pag. 1)

Cea mai îngrozitoare a fost când un veteran a venit și și-a făcut nevoile în camera noștră. Am avut noroc că erau foarte puțini veterani și nu ni se prea intersectau drumurile, mai ales că, după două zile de la sosirea noastră, am și fost trimiși la cules de roșii. Ne-au dus la 30 de kilometri de Giurgiu, ne-au cazat într-o școală, iar norma era de 70 de găleți pe zi de persoană. Mai toți eram acolo veniserăm cu pile, nu eram obișnuiți cu munca. După câțiva din Moldova ce mai trecuseră pe la câmp, în rest, băieții erau cu mâini fine, nemuncite. După câteva zile de muncă, aveam degetele zgâriate, mă usturau, mă dureau. Noi voiam să tragem cu pușca, nu să mergem la câmp, dar ni s-a spus clar: „sunteți la categoria muncii”.

După culesul roșiilor, Vali a sperat că o să facă și instrucție însă, în afară de adunarea de dimineața, apelul, armata lor nu avea nimic în comun cu imaginea soldatului pe care tinerii o aveau în minte. „Am continuat cu culesul morcovilor. Era atât de frig, că ne înghețau mâinile. Ne dăduseră pufoaice, numai să stăm pe câmp, să nu ne plângem și să muncim. Singura distracție a noastră erau zilele în care ne scoteau în oraș, la teatru. Ne puneau să cântăm tot drumul și băteam pasul de defilare, în ritmul muzicii. Lumea ne privea cu drag. Unii dintre noi găseau teatru ca cel mai minunat mijloc de a se odihni, de a dormi. Dacă distracția noastră era teatru, pentru sergenții majori era să ne pună să cântăm la apel cu casa pe față. Noi nu aveam mască de tip

ursulet, ci de tip elefant. Rădeau de noi. Știu însă că ne interziceau să cântăm «Deșteaptă-te, române!» Puteam intona orice alt cântec

patriotic, dar pe acesta nu. Nu ni s-au dat niciodată explicații de ce...” (A consenat Carmen PREOTEȘOIU)

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Bucuria mea a fost cenzurată – extrem de cenzurată! Lăsând la o parte faptul că nu m-am așteptat nici un moment ca un asemenea scenariu să fie aprobat, sau tocmai de aceea, mi-e teamă că totul s-a născut... o păcăleală de 1 aprilie. În ce sens? Forțat de îndeplinirea planului trimestrial, mult stimulat tov. Dulea, consecvent politicilor sale ieftine, să fi semnat intrarea în producție – multumindu-l în același timp și pe Everac – fără să aibă de gând să facă acest film. Ceea ce ar putea să mă antreneze într-un joc extrem de periculos și păgubitor, adică să caute apoi tot soiul

de pretexte și să arunce în cărca mea toată vina că nu se face filmul, făcându-mă să pierd și filmele de comandă. Nu mai vorbesc de faptul că de cealaltă parte îl am pe Everac, cu care poți să ai de furcă și în condiții normale. Ce-mi rămâne de făcut în această situație? Să dau înapoi nu-mi vine, nu prea pot și, poate, nici nu trebuie. Am să încerc să merg înainte și să conduc barca cu cât mai multă abilitate, pentru ca să evit obstacolele. În același timp, am să fac tot posibilul să nu pierd din mână comenziile (măcar o parte dintre ele) ca să nu rămân cu fundul gol. E foarte prost când pornești la drum cu o asemenea încredere?... Alexandru Tatos, Pagini de jurnal. Ediție alcătuită de Liana Molnar-Tatos, București, Editura Albatros, 1994, p. 530-531

Renunț să plec la Rohia. Mă obosește și gândul unei înmormântări, nemaivorbind de prezența „observatorilor”, iar în autocar vor fi persoane dezagreabile, cu care nu poți sta împreună: grafomani, delatori, scribălații urbei. Prefer să stau acasă. Din București s-ar fi anunțat participarea lui Paleologu, vecchi prieten, dar și a lui Șora, Plesu, Sorin Dumitrescu etc. Uniunea a „dispus” ca din Cluj să participe doar trei scriitori, nu mai mult! Dere care se teme mereu și nu dea de bucluc. Mircea Zăciu, Jurnal IV, București, Editura Albatros, 1998, p. 435

Un autentic om de cultură, un eseu înțelept care știa să fie prezent, cu eficacitate, în „bătăliile” spiritului, purtate de cei mai buni apărători ai valorilor culturale românești. Reprezenta pentru mulți tineri un centru de iradiere spirituală, un exemplu demn de urmat. Scrisul său, bogat în referințe literare și foarte personal prin opțiunile intelectuale și etno-estetice, precum și prin stilul compozit și sfâtos-colocvial, a fost urmărit întotdeauna cu interes și nu de puține ori a incitat la discuții și controverse. Victor Felea, Jurnalul unui poet lenes. Ianuarie 1955 – martie 1993, Ediție îngrijită de Lidia Felea, București, Editura Albatros, 2000, p. 722

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Potrivit calculului, un angajat încadrat la categoria a-5-a, treapta I, retribuit pe rețeaua tarifară „energie electrică, nivelul A”, cu o vechime neîntreruptă în aceeași unitate de peste 20 de ani, avea o majorare de la 2.483 de lei la 2.884, având un plus și la sporul de vechime și premiile „pentru realizări deosebite”.

„Tovarășă”, schimb de salutar cu sovieticii

Când nu primea diplome și nu lansa volume de specialitate „academician doctor inginer” Elena Ceaușescu cultiva relațiile cu „colegii de breaslă”. Dacă nu personal, prin intermediul prim-vicepreședintelui Comitetului de Stat pentru Știință și Tehnologie, Ion Ursu, unul dintre savanții care redactau tomurile semnate de „Tovarășă”. De curând, I. Ursu vizitase Moscova, transmitând „saluturi cordiale și urări de succese în activitatea ce o desfășoară” lui Boris Tolstih, vicepreședintele Consiliului de miniștri și președintele Comitetului de Stat pentru

Știința și Tehnică al URSS, și lui Gurii Marciuc, președintele „Academiei de Știință și Tehnică” a URSS.

Fluerași de la Vorniceni, remarcări la Botoșani

Pretutindeni în toată țara a continuat maratonul artistic „Cântarea României”. În nordul Moldovei, la Botoșani, festivalul a mobilizat 240 de formații vocale și instrumentale de muzică populară și 110 formații coregrafice. Printre remarcările competiției – formația de fluerași de la Vorniceni, ansamblul folcloric de la Bucecea și formația de dansuri de la Flămânzi.

„Munca – cheie și lacăt”

Începea o nouă lună a anului, prilej de „indicatii prețioase” și „angajamente solemne”. Potrivit ziarului Scinteia, în fiecare fabrică și uzină, în fiecare „unitate socialistă”, urma „să se acționeze cu toată fermitatea

pentru îndeplinirea ritmică și integrală a tuturor indicatorilor din plan”. Ai fi zis că sloganul „munca – cheie și lacăt” era pe buzele tuturor. Și în agricultură s-a dat semnalul mobilizării generale. Campania de primăvară era în toi și „nu se admiteau abateri de la calitate”. Fiecare consiliu agroindustrial a luat măsuri pentru respectarea planului însămintărilor. Și vremea l-a ajutat pe oameni. Dacă am da crezare presei,

s-a profitat din plin de fiecare ceas, pentru realizarea cifrelor de plan.

„Însăilări licențioase” și „glume fără noimă”

Și ialomițenii au participat la etapa județeană a „Cântării României”. Pe scena Centrului de cultură și creație din Fetești

s-au întrecut formații de satiră și umor (brigați artistice, grupuri satirice, interpeți individuali, dansatori, pantomimi). Spectacolul oferit de concurenți timp de 9 ore a nemulțumit însă juriul. La sfârșitul concursului, redactorii „Tribunei Ialomitei” evidențiau doar câteva trupe (Brigada artistică a Cooperativei „Metal, lemn, chimie, construcții” din Slobozia, grupul satirical Înțepinderea de ferite Urziceni și Brigada artistică din Fierbinți). În rest, „a abundat nimicul cu cortegiul său de săgeți neascuțite, penurie de haz, lipsă de ancorare în concret și de cantonare în timpul prezent etc., alternativa fiind rezervată bancurilor (unori grosiere) despre soții, glumelor fără noimă, grațuităților și chiar însăilărilor licențioase, care transformă acest gen artistic într-o tribună prea joasă față de ștacheta exigențelor actuale”.

Noul turbogenerator de la CET Progresul

Noi și noi succese a înregistrat în acea perioadă a anului „CET Progresul”, a anunțat Scinteia, oficiosul PCR. Ultima realizare – recordarea celui de-al treilea turbogenerator la sistemul electric. „Energia electrică este un element indispensabil în dezvoltarea economico-industrială a fiecărui stat”, li se spunea atunci românilor. Traian

Angelescu, directorul centralei, relatea că echipamentul folosit era în întregime românesc, împlinindu-se astfel „indicatii prețioase” ale „Tovarășului”. Turbina și generatorul fuseseră construite la „IMGB”, conductele din sală ce făceau legătura între cazan și turbină, la întreprinderea „Vulcan”, pupiturul de comandă și instalația de alimentare la „Automatică”, iar celele de forță la „ICP Băilești”.

„Savoy, Savoy” – „cheia succesului”

Spectacolul de revistă „Savoy, Savoy” era pe agenda zilei la Teatrul C. Tănase. La sfârșit de săptămână, teatrul din inima Bucureștiului atrăgea sute de spectatori. „Cheia succesului” o dezvăluia cititorilor Informației Bucureștiului, însuși Bițu Fălticaneanu, realizatorul spectacolului. „Cred că dacă «Savoy, Savoy» se bucură de aprecierea unanimă a publicului și criticilor, faptul se datorează, în primul rând raportului adecvat între dans, muzică și comedie, care conferă reprezentății ritm alert și atractivitate”. Încântau publicul vedetele timpului, precum Alexandru Arșinel, Cristina Stamate, Nae Lăzărescu, Vasile Muraru, Adrian Daminescu, Marcela Alexandru. Cornelia LUPU Florin MIHAI

METROUL, ULTIMA STAȚIE

(Urmare din pag. 1)

Spre final, spun specialiștii care au lucrat la metrou, banii erau din ce în ce mai puțini. Apuneau vremurile în care pentru magistrala a treia, granitul nu era privit ca un lux. Scările rulante se montau în stațiile de metrou numai dacă înălțimea era mai mare de patru metri. Nicolae Ceaușescu își dorea însă ca să prindă contur centrul administrativ-politic. Ideea apăruse imediat după cutremurul din '77. Piața Unirii trebuia să arate ca orice altă piață din orașele pe care le vizitase. Pentru asta, nu voia să fie deranjat de alte magistrale de metrou. Astfel, sfătuit de consilierii personali, a cerut ca zonele marginase ale Bucureștiului de atunci să aibă racorduri de metrou și nu linie directă spre centru. Despre Drumul Taberei obișnuia să spună că un cartier de boieri nu are nevoie de metrou. Se vorbea de altfel despre un racord între Drumul Taberei și Piața Eroilor sau Armata Poporului. Aceeași replică dezarmantă venea mereu: „Boierii nu au nevoie de metrou!”. Își amintește zâmbind inginerul Mihai Rusu. Nicolae Ceaușescu își trimitea arhitecții la specialiștii străini. Vizitele în afara țării erau precedate de câteva ore de instructaj. „Noi trebuia să refacem în țară ceea ce vedea el în afară. Bineînțeles că nu ieșeau la fel de bine, dar ne străduiam”, își amintește Gheorghe Benziă.

Înapoi, în România, în ședința din 31 martie. Nicolae Ceaușescu le cerea specialiștilor să pună la punct detaliile celor trei racorduri de metrou. Clasa muncitoare a țării trebuia să ajungă de acasă la fabricile aflate la periferie. Cum lucrările la magistrala trei se încheiaseră deja cu câteva luni mai devreme, planurile erau în toi. Cel dintâi racord (Nicolae Grigorescu – Titan – Linia de centură) a fost început în 1989, dar a fost dat în folosință abia între anii 2000 și 2001. „După Revoluție s-a mai lucrat doar câteva luni la racorduri. Din păcate, nu mai erau bani. Astfel, ca să evităm

Tronsoanele L. Sălăjan – Policolor și Basarab – Pajura trebuiau inaugurate la zi festivă, pe 23 august 1991. FOTO: Radu Cristescu/AGERPRES

accidentele, șantierul nefiind izolat, am făcut un praț plin de apă. Dacă lucrarea nu era etanșată, se surpa”, a explicat inginerul Mihai Rusu. În paralel cu racordul din zona Titan au fost demarate lucrările dinspre Gara de Nord spre Grivița, Piața Chibrit, Pajura, Laromet. A avut același final,

fiind dat în folosință abia câțiva ani mai târziu. Pe lista lui Nicolae Ceaușescu se mai găsea și cel de-al treilea racord de metrou, de la Pieptănari spre Șoseaua Giurgiului. Lucrările nu au fost demarate. Timpul nu a mai avut răbdare.

Lulia BARBU

Nicolae Ceaușescu și dezvoltarea metroului

La 1 aprilie 1989, cetățenii României citeau în ziarul Știința un comunicat de presă privind desfășurarea în ziua de 31 martie 1989 a ședinței Comitetului Politic Executiv al CC al PCR. Potrivit informațiilor din cotidian, la reuniune au fost dezbatute „materialele ce urmează a fi prezentate Plenarei Comitetului Central al partidului din 12 aprilie a.c.”.

În același comunicat s-a menționat faptul că, „în continuarea ședinței, Comitetul Politic Executiv a examinat Raportul privind punerea în funcțiune a magistralei a 3-a și propunerii de dezvoltare a continuării metroului bucureștean”.

Practic, în dimineața zilei de 31 martie 1989, înainte de începerea reuniunii, Nicolae Ceaușescu a primit un raport de la Gheorghe Oprea, prim-viceprim-ministru al Guvernului, prin care a fost solicitată aprobarea pentru începerea lucrărilor la tronsoanele de metrou „Leontin Sălăjan – Policolor” și „Basarab – Grivița Roșie – 1 Mai – Pajura”. Primul proiect urma să aibă o lungime de 4,1 km, fiind prevăzute patru stații de acces. Cel de-al doilea, în lungime de 4,5 km, trebuia să aibă cinci stații și să asigure legătura cu magistrala 1 de metrou în stația „Basarab”. Termenul de executare și punerea în funcțiune a celor două tronsoane a fost precizat chiar de Gheorghe Oprea: „Cel mai târziu la finele anului 1991”.

Nicolae Ceaușescu nu a fost de acord cu propunerea respectivă, în sensul că a impus ca tronsoanele respective să fie finalizate până la 23 august 1991. Această informație inedită provine din stenograma reuniunii Comitetului Politic Executiv al CC al PCR, desfășurată la 31 martie 1989, redată anterior sub forma unui extras. Documentul original, integral, se află în prezent la Arhivele Naționale Istorice Centrale, fond CC al PCR Cancelarie, dosar 19/1989, filele 10-15.

În comunicatul din data de 1 aprilie 1989 nu s-a menționat faptul că Nicolae Ceaușescu a dictat fără ezitare termenul de finalizare a lucrărilor la cele două tronsoane, fără să ofere vreo justificare economică sau de altă natură. Mai mult decât atât, în presa din România, tema a fost abordată în acel moment doar din punct de vedere propagandistic, astfel: „Realizat la indicația secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, metroul bucureștean, obiectiv deosebit de însemnat economic și social, demn de capitala patriei noastre socialiste, funcționează, în prezent, cu două magistrale, care străbat Bucureștiul. Totodată, în curs de finalizare se află lucrările la magistrala a 3-a: Gara de Nord Dristor 2, în lungime de 10 km, urmând a fi dată în exploatare în luna august anul acesta. Astfel, lungimea totală a rețelei de metrou va atinge, în anul 1989, 60 km de cale dublă, cu 38 de stații, îndeplinindu-se, cu un an mai devreme, sarcinile stabilite.

Porind de la aceste realizări, Comitetul Politic Executiv a aprobat propunerile privind dezvoltarea în continuare a metroului și începerea, în acest an, a lucrărilor de execuție pe noile tronsoane: Leontin Sălăjan – Policolor, în lungime de 4,1 km, și Basarab – Grivița Roșie – 1 Mai – Pajura, în lungime de 4,5 km.

Aceste două tronsoane se prevăd a fi puse în funcțiune cel mai târziu până la 23 august 1991”.

În prezent, se poate constata faptul că planul respectiv a suferit modificări pe care nici măcar Nicolae Ceaușescu nu și le-a putut imagina la 31 martie 1989.

După 20 de ani, o călătorie cu metroul de la stația „1 Mai” la „Pajura” rămâne în continuare la stadiul de proiect nerealizat.

Dr Petre OPRIS

DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

ANCHETA LUI BRUCAN

NOTĂ

1. Din ancheta efectuată asupra lui Brucan Silviu în ziua de 1 aprilie a.c., au rezultat următoarele:

a) A dat o declarație în care, referindu-se la contribuția ce și-o poate aduce prin relațiile ce le are în străinătate pentru dezvoltarea la un nivel superior a raporturilor politice și economice ale țării noastre cu SUA și statele vest-europene menționate;

– Din discuțiile purtate cu ambasadorul Roger Kirk și consilierul politicii Michael Parmly a reținut că actuala campanie inițiată împotriva R.S. România de guvernele statelor membre ale NATO a fost concepută în cadrul unei ședințe a ambasadorilor acestora la București, care ar fi avut loc la misiunea diplomatică americană. Rolul de prim atacant ar fi fost acordat Franței și celorlalte țări din Comunitatea Economică Europeană, despre care s-a apreciat că în momentul de față dispun de cele mai puternice atuuri pentru a exercita presiuni asupra țării noastre.

Roger Kirk i-ar fi explicat că s-a ales această soluție deoarece Washingtonul nu mai are capacitatea de a exercita influență asupra Bucureștiului, datorită renunțării la clauză, în timp ce Franța și celelalte țări vest-europene prin relațiile economice ce le au cu țara noastră dispun de posibilități mult mai mari în acest sens.

– Campania dușmănoasă dusă împotriva României, care a căpătat noi dimensiuni datorită scisorii celor șase, ar putea fi dezumflată după opinia lui procedând astfel:

Să telefoneze sub controlul nostru corespondentului agenției Associated Press din Viena, căruia să-i comunice că el este acela care a decis să nu mai aibă contacte cu ambasade și diplomați străini și că nu este vorba de interdicții represive

ale Securității. De asemenea, este de acord să transmită și alte chestiuni pe care i le vom indica inclusiv despre situația celor cinci.

Se declară hotărât că în domeniul politicii externe să discute cu persoane oficiale problemele în care contribuția lui poate fi utilă și se angajează să îndeplinească în mod cinstit sarcinile ce-i revin în realizarea obiectivelor naționale.

Își dă perfect de bine seama că amploarea dată în presa internațională acțiunilor lui i-a creat o imagine mult mai mare decât cea reală și că o poate folosi în realizarea angajamentului ce și l-a asumat.

b) În legătură cu problema zicerii, a declarat în mod categoric că nu poate face acest lucru.

c) În timpul anchetei i s-a spus despre faptul că a fost invitat printr-o telegramă să participe la un dineu dat de ministrul consilier american Henry Clarke în ziua de 4 aprilie a.c. Spre a ne dovedi cât de cooperant este, i s-a cerut să redacteze o scrisoare în care să mulțumească pentru invitație și să se scuze că nu poate participa din motive de sănătate. A refuzat să facă acest lucru, spunând că deocamdată se află sub anchetă.

În această situație i s-a arătat că nici nu era nevoie să redacteze vreo scrisoare, întrucât totul a fost un test pentru a-i verifica sinceritatea.

2. Nicolae Mircea s-a prezentat în mod normal la program, fără a participa din motive de interes operativ cu colegii de muncă. A plecat spre București cu trenul la ora 13:05 și a ajuns acasă la orele 16:30. Se va întoarce la Călărași marți, 4 aprilie a.c.

Document din volumul: Dosarul Brucan. Documente ale Direcției a III-a Confronțirea a Departamentului Securității Statului (1987-1989), Iași, Editura Polirom, 2008, p. 532-534

RADIOGRAFII CULINARE

Chec de lămâie șpagă

Umblesem patru ore ca să găsească un bloc mare de desen. Nici pomeneală. Pe unde întrebam, parcă le ceream praf lunar. Vanzătoarele se uitau la mine siderate. În autobuzul 331, în drum spre casă, s-au urcat două femei, la Big Berceci, și s-au așezat pe scaunele din spatele meu. Din discuția lor am înțeles că erau vânzătoare la raionul de papetărie de la Big. Discuțau cu foc despre cum cerea șeful lor aranjamentul după importanța unor cărți, în care cea blondă și înaltă își tot băga picioarele și alte alea, manifestându-și aprecierea. Cealaltă femeie, o brunetă tunsă scurt, cu alura unui băiețel, ofta des și încerca să zică și ea ce probleme avea de spațiul prea mic în care abia dacă-i încapau caietele și cutiile cu gume, creioane, călmări „lua-le-ar dracu”. Blondă a început să bombăne și să suduie la adresa colegelor de la parter, de la sectorul ouă și carne de pasăre, pe care le rugase să-i oprească niște ouă, pentru că peste două duminici era ziua soțului ei. Astuia îi plăcea checul din lămâie. Ea nu știa cum să-l prepare și unde mai pui că nici ouă nu avea! Ce mare scofală ar fi fost pentru Antonia, colega de la ouă, să-i păstreze și ei un carton? Dar Antonia, care era o scroafă și care avea să mai ceară ea ceva, că avea tupeu, va încasa asta (n-am cum să fac semnul), când i-o arde pipota. Și că a discutat cu mama cumnată-sii ca să vină să-i facă checul și cum să-i mai spună ceva nu mai vină când s-a bucurat că vine și ea pe la București. A mai stărnit-o și p-aiă, i-a truit blondă. Eu, pe scaun, simțeam că ard.

Cuvinte ca: librărie, papetărie, caiete... mă ameteau. Numai astea-mi jucau în fața ochilor, dar mai ales blocurile mari de desen. Doamne! Cum să fac să intru în vorbă cu ele? Ah! Fericirea ce-o avusesem când un prieten imi adusese din provincie două cartoane cu ouă de țară era pe cale de a se transforma în delir, dacă-mi reușea planul care-mi încolțise în minte, cât timp ascultam la cele două femei. Trebuia să acționez rapid, pentru că se pregăteau să coboare. Fie ce-o fi! Mă ridic și zic blondei că pot s-o ajut eu cu checul. M-a întrebat dacă lucrez la o cofetărie. I-am zis că nu, dar că îi pot face eu checurile, plusez eu, dacă mă ajută cu ceva. Femeia clipi repez și așteptă. I-am zis că îi fac două checuri de lămâie, dacă îmi face rost de un bloc mare de desen. Bruneta-băiețel zise că nu are blocuri, dar că vorbește ea cu cineva de la depozit și că face rost, dar... nu poate gratis, că trebuie să le plătească și că îmi dă numai dacă-i ajută colega. Pe bune!

Îmi venea să le pup! I-am spus că mi se părea normal să le plătesc. Am schimbat imediat numerele de telefon, urmând să stabilem data la care urma să facem schimbul. Am plecat fericită și am derulat discuția cu cele două. Îmi băzăia ceva ciudat: să le plătească! Ei, bine, da! Se părea că voi obține blocuri!

Veronica BECTAȘ

nouă, ca să facem schimbul. Nu-mi venea să cred! Am intrat în priză. Am dat drumul la cuptor, am separat albușurile, am băgat mixerul în ele și le-am făcut spumă, le-am pus zahăr, mirodenii, făină, zeamă de lămâie și cât ai zice pește am preparat cele două checuri. Când erau călduțe, le-am pudrat cu zahăr și le-am dat la rece până a doua zi. Eram ca în transă. Nu vedeam în fața ochilor decât blocuri mari de desen. Erau neapărat necesare băiutului cel mare, care era în ultimul an la liceu. Diriga le spusese să nici nu se prezinte la ore fără desene.

În seara următoare, cu cele două neprețuite checuri de lămâie, impachetate frumos, m-am prezentat la întâlnirea cu blondă. Eu eram însoțită de fiul meu cel mare, ea venise cu bruneta-băiețel. Eu cu pachetul, bruneta cu un pachetoi sub braț. Ne-am salutată și le-am făcut cunoștință cu băiatul. I-am întins pachetul cu checurile, blondă nu s-a abținut și l-a desfăcut la un capăt, apoi l-a mirosit, dând din cap mulțumită. I-am întins brunetei o sută de lei și ea mi-a dat pachetoiul. Ne-am salutată și am stabilit o relație de prietenie-colaborare, la nevoie.

Am făcut cale întoarsă și am ajuns la timp înainte de a fi roși de curiozitate. Nu puteam desface pachetul pe stradă. Acasă am avut o mare satisfacție: în pachet erau șase blocuri mari, coli albe strălucitoare care ispitau. Eu speram să-i ajungă tot anul. El nu.

SEXUL ÎN SOCIALISM

„Am făcut la prăjituri de-am înnebunit“

(Urmare din pag. 1)

Eu am crescut într-o familie creștină și știu că femeia creștină era femeie cu adevărat, nu buldozeristă, tractoristă, d-ai cu energie ca baterie. Eu știu că femeia e femeie și că nu este egala bărbatului. Da' bărbatul a născocit chestia asta de egalitatea, ca să le ia ochii, știți?, să le ia ochii la femei, să le vânture libertatea pe sub nas și de fapt, ce-au făcut?, le-au făcut sclave, de fapt.

Asta e, nimeni nu spune asta. Sexul era o chestie de făcut copii. Nimănui nu-i păsa cum faci tu copiii ăia, dacă ești obosită, dacă ți-e foame, dacă ai chef, dacă n-ai, pe urmă tu făceai copilul și venea statul să ți-l ia ca să ți-l inductrineze. Înțelegi? Nu, că nici io nu sunt așa de proastă. O fi fost io casnică, da' mă duce mintea, am mai citit și io de una, de alta. Și-mi dau seama. Nu, că-mi dau seama, efectiv, imi dau seama. Eu am fost un caz fericit. Că bărbatul meu mă iubea și a murit de curând, da' nu-l plâng, că e bine acolo unde e, abia aștept să mă duc după el. Acuma e dezordine și debandadă. Toată lumea, mă uit la copiii ăștia, face sex de când este mică. Am auzit de băiatul ăla de unșpe ani care-a făcut copii. Haidede, nici chiar așa! Nici ca la comunisti, să stea după tine, să faci patru copii ca să-ți dea concediu de maternitate mai mare cu câte o lună pe fiecare copil în parte, da' nici cum e acuma. Pe vremea aia așa era. Un copil, trei luni concediu de maternitate. Doi copii, trei luni. Patru copii – patru luni. Și tot așa. Puteai să faci și o echipă de fotbal dacă era după Ceaușescu. Da' să știți, eu îi spun! Nu-ți scundc-am fost o vreme, scurtă, ce-i drept, bucătărească la un orfelinat. La o casă de copii. Păi știți tu de unde veneau copiii ăia? „De unde”. „Păi de la alea care «făceau prăjituri», «sex», cum se zice acuma, și, fiindcă nu-i

Cinematografia românească, sursă de inspirație pentru „Viața în doi”

voiau, îi abandonau. Și-i dădeau la casa de copii, ordinarele. Alea nu s-mame, ale sunt animale. Eu asta zic.

O mamă care și abandonează copilul nu merită nimic bun. Mă uitam la săracii copiii ăia, se țineau de pat și se legănuau, așa. Și furau mâncarea unul altuia, ăia mari îi băteau p-ăia mică, ăia mici stăteau cu micii la nas și o săptămână dacă nu veneai tu să li-i ștergi, imi adu aminte de unul, Doamne, ce mai plângea, Doamne, ce mai era în sufletul lui,

sufletul lui care atăta spunea «vreau la mama, vreau la mama». Păi să nu-i legi trompele lui' una ca aia care-și lasă copilul și-și vede de viața ei? C-ajunserăm de unde am plecat. Pentru ce au suferit copiii ăia din orfelinate pe vremea lui Ceaușescu, alea merită să le fie pună ștreangul de gât. Să s-aalegă prafu' de ele. Mai bine nu mai faci copii decât să-i arunci ca pe niște haine stricate. Ia să fi crescut ea la orfelinat. Ii convenea? Nu cred!”

(A conșomat Luiza MOLDOVAN)

În urmă cu 20 de ani, reprezentanții celor mai mari fabrici de mobilă din țară (Târgu-Mureș, Satu-Mare, Pitești, Arad, Piatra Neamț, Reghin, Oradea și Mizil) se întorceau de la Târgul Internațional de Mobilă de la Köln.

Aici participaseră la o mare expoziție de mobilă, alături de alte 1.570 de firme, din 34 de țări. „Expoziții români și-au prezentat produsele pe o suprafață echivalentă cu cea a peste 325 de apartamente, de 70 de metri pătrați fiecare. Au fost expuse toate stilurile de mobilă realizate cu tehnologii noi și moderne, dintr-o gamă extrem de variată de materiale”, nota presa vremii.

Cum ajungeau firmele românești să expună la târgurile internaționale se explica prin obsesia lui Ceaușescu pentru mărirea exporturilor, care impune obligatoriu și prezența întreprinderilor la târgurile de profil. „Era și un prilej ca specialiștii și directorii de întreprinderi să mai vadă ce tendințe existau în Occident”, ne-a spus Aurel Rizea, fost președinte al Asociației Producătorilor de Mobilă din România (APMR).

În 1989, Rizea era directorul general al Centralei de Prelucrare a Lemnului. El își amîn-

Industria mobilei, etalată la Köln

Colaborare de peste 20 de ani

tește că România avea în 1989 delegații mari de 30-40 de persoane cu care participa la târguri, directori și ingineri-șefi de la 10-15 mari combine. „Mergea și câte unul de la Securitate cu noi, îl știam și ne feream de el. Ni se dădea și diurnă, care era foarte mică, de 10-12 dolari/zi, față de 35 de euro cât este acum”, a mai adăugat Rizea. Acum 20 de ani, de un mare succes s-au bucurat garniturile din esență de rășinoase, ce erau solicitate de mase largi de cumpărători din Occident, executate la nivel ridicat de prelucrare. Căutate erau și cele de fag realizate după tehnologii moderne de antichizare, finisate în degradé, dar și mobilă tapităată stil și modernă cu goblenuri și stufe produse de industria textilă românească. La târguri erau prezentate și produse de mic mobilier mese, cuiere, lazi de zestre care purtau originalitatea și amprenta meșterilor populari, produse de unități ale cooperății meșteșugărești.

Se pare că participările la aceste manifestări erau încununată cu succes. „În următori doi-trei ani dorim să dublăm importul de mobilă din România”, declara în presa vremii Andreas Muller, director al firmei Reinhold Müller din cadrul grupului industrial Welle. El argumenta că mobilă românească era de calitate, de bun-gust, avea originalitate și concepție și se bucura de o mare apreciere pe piața vest-germană.

Mobila românească era foarte apreciată

Datele statistice ale vremii ne arată că, în februarie 1989, întreprinderile de mobilă din România întrețineau relații comerciale cu peste 320 de firme din mai mult de 50 de țări ale lumii. Exporturile de mobilă pe devize convertibile înregistraseră în ultimii opt ani

(1981-1989, n.r.) o creștere de aproape 180%. Valoarea exactă a importurilor de mobilă se ridică la 8077,7 milioane de lei-valută (lei-valută = cursul comercial lei-dolar egal cu 14, n.r.). Existau 79 de întreprinderi de profil în toată țara în care lucrau 298.063 de salariați, conform datelor prezentate în Anuarul statistic al României, din 1990, întocmit de Comisia Națională pentru Statistică. Cea mai mare parte a producției era realizată în cele 46 de combine și întreprinderi de prelucrare lemnului. Majoritatea capacităților de producție mai mari din industria lemnului a fost construită între anii 1960-1980, a declarat Aurica Sereny, președinta Asociației Producătorilor de Mobilă din România (APMR). Ea își amintește că, după 1990, fostele întreprinderi s-au reconfigurat, au luat ființă numeroase întreprinderi noi, în incinte noi, cu activități de producție și de comercializare în domeniul produselor finite din lemn,

numărul lor total situându-se în prezent la aproximativ 4.000. „Această avalanșă de fabrici nu ar fi avut cum să ia ființă, dacă industria nu era bine reprezentată de vremea comunistă. Oamenii au lucrat aici, își cunoșteau meseria, știau ce se caută, erau profesioniști”, își amintește Rizea. „Exigențele impuse acum produselor de mobilier sub aspectul acurateții prelucrărilor și finisajului au determinat în ultimii ani o restructurare profundă a managementului fabricilor de mobilă, susținută de un progres tot mai remarcabil al complexului de mașini implicate în tehnologiile de fabricație. Tehnologiile și utilajele performante adoptate în majoritatea fabricilor de mobilă au condus la creșterea competitivității produselor de mobilier, fapt esențial în susținerea exportului, căruia îi este destinată circa 60% din producția realizată”, a declarat Aurica Sereny.

Tradiția de acum 20 de ani se mai păstrează și în zilele noastre. Recent, reprezentanții ai 17 fabrici de mobilă s-au întors tot de la târgul de la Köln, cel mai mare din Europa. „Producătorii de mobilă din România au o afinitate specială pentru tot ceea ce înseamnă Germania – oameni, cultură, tehnologie, iar Târgul de Mobilă de la Köln este o părticică din această și, ca atare, este un punct de referință pentru noi”, o spune Sereny.

„Colaborarea industriei noastre cu clienții și furnizorii din Europa de Vest are o istorie îndelungată și a fost benefică pentru toți cei implicați în ea. De altfel, 85% din exportul românesc de mobilă este destinat clienților din Europa de Vest și nutrim speranța ca relațiile să se dezvolte în continuare”, a declarat președintele APMR. Ea a mai explicat că multe dintre firmele care astăzi exportă în Vestul Europei au continuat tradiția dinaintea de 1989, însă și-au modernizat continuu produsele și tehnologiile.

Daniela IVAN

